

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра теорії спорту та фізичної культури

Хіменес Х. Р.

ЛЕКЦІЯ

на тему: **«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ
АНТИДОПІНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ»**

з дисципліни
«АНТИДОПІНГОВИЙ КОНТРОЛЬ У СПОРТІ»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 017 Фізична культура і спорт
ХІ-й с. (денна форма навчання), ХІІІ-й с. (заочна форма навчання)

ЛЬВІВ – 2024

Тема 4. Організаційно-правові основи антидопінгової діяльності в Україні

1. Законодавча база антидопінгової діяльності в Україні.
2. Національний антидопінговий центр (НАДЦ) України та напрями його діяльності.
3. Структура та зміст антидопінгових правил НАДЦ України.
4. Напрями діяльності Наглядової ради НАДЦ України.
5. Напрями діяльності національних спортивних федерацій щодо боротьби з допінгом у спорті.
6. Напрями діяльності Комітету з терапевтичного використання НАДЦ України.
7. Повноваження Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії.

1. Законодавча база антидопінгової діяльності в Україні

На початку 2000-х рр. Україна приєдналась до всіх міжнародних документів, спрямованих на боротьбу із допінгом. У 2001 р. було ратифіковано Антидопінгову конвенцію Ради Європи, а в 2004 р. – Додатковий протокол. У 2006 р. Україна однією з перших країн ратифікувала Міжнародну конвенцію про боротьбу із допінгом у спорті ЮНЕСКО.

Для імплементації зазначених міжнародних документів Україною в 2001 р. було прийнято Закон «Про антидопінговий контроль у спорті», наслідком якого в 2002 р. було створення Національного антидопінгового центру (НАДЦ).

Законодавча база антидопінгової діяльності в Україні включає такі документи:

- Конституцію України;
- Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» (прийнято 26.01.2022, набув чинності 15.07.2022). До нього – Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті»;
- Закон України «Про фізичну культуру і спорт»;
- Міжнародну конвенцію про боротьбу з допінгом у спорті;
- Антидопінгову конвенцію Ради Європи.

Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» визначає правові та організаційні засади провадження антидопінгової діяльності в Україні, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, обов'язки відповідних закладів, установ, організацій та фізичних осіб щодо запобігання застосуванню та поширенню допінгу у спорті.

Крім того, було підписано Закон України «Про внесення зміни до статті 52 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо діяльності Національної лабораторії антидопінгового контролю», (№ 2012-IX). Закон визначає необхідні правові та організаційні засади функціонування Національної лабораторії антидопінгового контролю із дотриманням

Україною принципів Всесвітнього антидопінгового кодексу. Закон передбачає:

- утворення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, державної установи «Національна лабораторія антидопінгового контролю»;
- основні завдання Національної лабораторії антидопінгового контролю;
- порядок утворення та діяльності Наглядової ради Національної лабораторії антидопінгового контролю.

Відповідно до Закону Кабінету Міністрів України доручено при формуванні проектів Державного бюджету України на 2022 рік та наступні роки передбачати видатки на закупівлю обладнання для Національної лабораторії антидопінгового контролю та до 1 січня 2023 року забезпечити Національну лабораторію антидопінгового контролю приміщенням, що відповідає Міжнародному стандарту для лабораторій, визначеному Міжнародною конвенцією про боротьбу з допінгом у спорті.

2. Національний антидопінговий центр (НАДЦ) України та напрями його діяльності

Національний антидопінговий центр України є спеціалізованою державною установою, яка належить до сфери управління Міністерства молоді та спорту України.

Національний антидопінговий центр (скорочено – НАДЦ) є організацією, завданням якої є захист права кожної людини на участь у спортивних змаганнях, вільних від допінгу, створюючи при цьому справедливі та рівні умови для всіх спортсменів. Іншими словами, НАДЦ стоїть на сторожі тих принципів, які називають Духом спорту і які ґрунтуються на підготовці, змаганнях та перемозі в чесній боротьбі.

Засобом досягнення цієї мети є впровадження антидопінгової програми, яку умовно можна поділити на дві великих частини:

- інформування та освіта;
- допінг-контроль.

Метою освітньої програми є запобігання порушенням антидопінгових правил шляхом роз'яснення спортсменам, персоналу, тренерам та керівникам спортивного руху поняття «допінг» та всіх аспектів дотримання антидопінгових правил. Для розширення інформаційної антидопінгової роботи розроблено сайт <https://nadc.org.ua/>. Окрім цього, актуальну інформацію про змін в антидопінговому законодавстві та іншу корисну інформацію можна знайти у соціальних мережах, наприклад, на сторінці https://www.instagram.com/nadc_ukraine/.

Допінг-контроль є перевіркою дотримання спортсменами антидопінгових правил. Він включає планування, відбір проб, їх надсилання до лабораторії, отримання результату, його обробку, слухання та апеляції.

НАДЦ постійно перекладає та розповсюджує величезну кількість антидопінгової літератури, Забороненого списку, пропагандистських брошур та буклетів, спрямованих на відображення використання допінгу як небезпечного явища та пропаганди чесної гри.

З метою відповідності останній версії Всесвітнього антидопінгового кодексу у 2020 р. були розроблені та узгоджені з ВАДА Антидопінгові правила НАДЦ, до яких приєдналися всі спортивні федерації України (до 31 грудня 2020 р. була чинними Правила, які відповідала попередній редакції Всесвітнього антидопінгового кодексу).

НАДЦ постійно проводить семінари, навчальні конференції, співробітники Центру беруть участь в нарадах федерацій з олімпійських та неолімпійських видів спорту, проводять роз'яснювальну роботу серед членів національних збірних команд, лікарів та допоміжного персоналу спортсменів.

Зі звітами НАДЦ можна ознайомитись за покликанням: <https://nadc.org.ua/pro-nas/zvity-2/>.

Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» містить низку положень, які визначають напрями діяльності НАДЦ. Зокрема, фінансування діяльності НАДЦ забезпечено за рахунок коштів державного бюджету, інших джерел, не заборонених законодавством. Умови оплати праці працівників НАДЦ визначає Кабінет Міністрів України.

Особливості діяльності НАДЦ визначено вимогами Всесвітнього антидопінгового кодексу, міжнародними стандартами Всесвітнього антидопінгового агентства та Положенням про Національний антидопінговий центр, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

НАДЦ є неупередженим і незалежним від будь-яких третіх сторін у виконанні своїх завдань та незалежним у своїй діяльності, управлінні та ухваленні рішень.

Повноваження НАДЦ поширюються на всіх спортсменів та допоміжний персонал спортсмена, які є громадянами України чи перебувають на території України на законних підставах.

Повноваження НАДЦ поширюються також на всіх спортсменів та допоміжний персонал спортсмена, які беруть участь у будь-якій діяльності або будь-яких заходах, що організуються, провадяться, скликаються чи уповноважуються організатором спортивного заходу, у тому числі якщо організатор спортивного заходу не пов'язаний із спортивною федерацією.

Напрями діяльності НАДЦ також регламентовані Законом України «Про антидопінгову діяльність у спорті». Відповідно до нього та згідно з «Положенням про Національний антидопінговий центр», НАДЦ:

- розробляє та затверджує антидопінгові правила;
- здійснює заходи із впровадження антидопінгових правил у спортивну діяльність;
- забезпечує відповідність антидопінгової діяльності вимогам цього Закону, Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті, Антидопінгової конвенції та Додаткового протоколу до неї;

- видає дозволи на терапевтичне використання заборонених речовин та методів відповідно до Міжнародного стандарту з терапевтичного використання;

- співпрацює із заінтересованими національними або міжнародними організаціями, агентствами, а також іншими антидопінговими організаціями;

- замовляє та отримує послуги, пов'язані з антидопінговою діяльністю, включаючи послуги, пов'язані з тестуванням, консультуванням та навчанням в Україні і за кордоном відповідно до законодавства;

- залучає офіцерів допінг-контролю на постійній або договірній основі до відбору проб;

- створює реєстраційні пули та розробляє план тестування спортсменів відповідно до Всесвітнього антидопінгового кодексу та Міжнародного стандарту з тестування та розслідувань;

- затверджує вимоги до компетенцій, кваліфікації допінг-офіцерів, здійснює заходи з їх навчання, видає посвідчення та уповноважує допінг-офіцерів на проведення тестувань;

- проводить обробку результатів, включаючи моніторинг результатів тестування та розслідування порушень антидопінгових правил;

- планує, впроваджує, оцінює та перевіряє інформаційні та освітні програми із запобігання використанню допінгу у спорті;

- взаємодіє з центральними органами виконавчої влади та іншими органами державної влади, Національним олімпійським комітетом України, спортивними федераціями, національними спортивними федераціями осіб з інвалідністю або їх спілками, що є членами Міжнародного паралімпійського комітету, Міжнародного спортивного комітету глухих, Спортивним комітетом України, фізичними та юридичними особами з метою сприяння обміну інформацією щодо запобігання застосуванню та поширенню допінгу у спорті;

- укладає угоди, у тому числі на міжнародному рівні, за основними напрямками своєї діяльності з антидопінговими організаціями іноземних держав, міжнародними спортивними федераціями, іншими організаціями, що проводять тестування для цілей допінг-контролю, науково-дослідними інститутами, іншими установами та організаціями, якщо такі угоди не суперечать міжнародним зобов'язанням України;

- здійснює міжнародне співробітництво в рамках укладених угод з антидопінговими організаціями;

- розробляє та впроваджує внутрішні протоколи для поводження з інформацією щодо можливих порушень антидопінгових правил;

- розслідує всі можливі випадки використання допінгу у спорті;

- організовує роботу та забезпечує діяльність Наглядової ради НАДЦ (далі – Наглядова рада), Дисциплінарної антидопінгової комісії, Комітету з терапевтичного використання та Номінаційного комітету;

- здійснює фінансову діяльність, не заборонену законодавством.

НАДЦ може проводити соціологічні дослідження, дослідження щодо запобігання вживанню допінгу, щодо поведінкових та соціальних аспектів, наслідків використання допінгу для здоров'я, а також з метою розроблення науково обґрунтованих програм фізіологічної та психологічної підготовки спортсменів.

Дослідження має відповідати визнаним міжнародним етичним нормам та не допускати введення спортсменам заборонених речовин чи застосування заборонених методів, проводитися лише з належними заходами, спрямованими на запобігання неправильному використанню антидопінгових досліджень та застосуванню допінгу.

Про результати проведених антидопінгових досліджень НАДЦ інформує ВАДА.

Структура та керівні органи НАДЦ

НАДЦ очолює директор, який за результатами конкурсу та за поданням Наглядової ради призначається на посаду керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, строком на п'ять років.

Строк повноважень директора НАДЦ може бути продовжено керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, за поданням Наглядової ради ще на один п'ятирічний строк.

Директором НАДЦ може бути громадянин України, який має вищу освіту, володіє державною мовою, має не менше п'яти років досвіду роботи на керівній посаді, володіє знаннями та професійним досвідом у сфері антидопінгової діяльності у спорті.

На посаду директора НАДЦ не може бути призначена особа, яка:

- за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;
- має судимість за вчинення умисного кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);
- притягалася на підставі обвинувального вироку суду, що набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного злочину або до якої протягом останнього року застосовувалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;
- позбавлена права відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати певні посади;
- є спортсменом, який не припинив/зупинив спортивну діяльність, або тренером такого спортсмена;
- визнана винною у порушенні антидопінгових правил за рішенням антидопінгової організації;

- обіймає будь-яку посаду у спортивній федерації, входить до складу керівного органу спортивної федерації або її відокремленого підрозділу;
- має реальний або потенційний конфлікт інтересів.

Рішення про проведення та умови проведення конкурсу на посаду директора НАДЦ ухвалює Наглядова рада. Оголошення про проведення конкурсу публікується в засобах масової інформації не пізніше ніж за 30 календарних днів до початку конкурсу.

3. Структура та зміст антидопінгових правил НАДЦ України

Відповідно до Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті» в Україні на національному рівні антидопінгові правила розробляються та затверджуються НАДЦ і поширюються на спортивні федерації, їх членів та інших суб'єктів сфери фізичної культури і спорту. Зазначені правила мають відповідати Всесвітньому антидопінговому кодексу.

Спортсмени та допоміжний персонал спортсмена повинні прийняти антидопінгові правила як умову участі у змаганнях і зобов'язані їх дотримуватися.

Антидопінгові правила є спортивними правилами, що визначають умови здійснення спортивної діяльності та спрямовані на реалізацію уніфікованих та гармонізованих принципів антидопінгової діяльності у всьому світі.

На основі моделі правил, яку розробила ВАДА, НАДЦ підготував проект антидопінгових правил, які були затверджені у вересні 2015 р. відповідно до попередньої редакції Всесвітнього антидопінгового кодексу. Оновлені Антидопінгові правила набули чинності з 1 січня 2021 р. (відповідно до нової редакції Всесвітнього антидопінгового кодексу).

Ці антидопінгові правила затверджені та впроваджені відповідно до зобов'язань НАДЦ, зазначених в Кодексі, та сприяють продовженню зусиль НАДЦ України щодо викорінення допінгу в спорті в Україні.

Антидопінгові правила поширюються на:

1. НАДЦ України, включаючи членів правління, директорів, службовців та визначених працівників та Уповноважених третіх сторін та їх працівників, які беруть участь в будь-якому аспекті Допінг-контролю;

2. Національні федерації України, включаючи членів правління, директорів, офіцерів та визначених працівників, та Уповноважених третіх сторін та їх працівників, які приймають участь в будь-якому аспекті Допінг-контролю;

3. Спортсменів, допоміжний персонал спортсмена та інших осіб (включаючи захищених осіб), у кожному конкретному випадку, незалежно від того, чи такою особою є громадянин або резидент України:

- всі Спортсмени та Допоміжний персонал спортсмена, які є членами або власниками ліцензій будь-якої Національної федерації в Україні, або будь-якого члена або партнерської організації будь-якої Національної федерації в Україні (включаючи будь-які клуби, команди, асоціації чи ліги);

- всі Спортсмени та Допоміжний персонал спортсмена, які беруть участь у такій якості в заходах, змаганнях та інших заходах, організованих, скликаних, уповноважених або визнаних будь-якою Національною федерацією в Україні, або будь-яким членом або партнерською організацією будь-якої Національної федерації в Україні (включаючи будь-які клуби, команди, асоціації чи ліги), де б вони не проводилися;

- будь-який інший Спортсмен чи Допоміжний персонал Спортсмена або інша особа, яка на основі акредитації, ліцензії чи іншого контрактного документа або іншим чином підпадає під юрисдикцію будь-якої Національної федерації України чи будь-якої організації, яка є членом чи партнерською організацією будь-якої Національної федерації України (клуба, команди, асоціації чи ліги) з антидопінговою метою;

- всі Спортсмени та Допоміжний персонал спортсменів, які в цій якості приймають участь в будь-якому заході, організованому, проведеному, скликаному чи затвердженому організатором Національного змагання чи національною лігою, які не входять до складу національної федерації;

- Рекреаційні спортсмени, тобто будь-яка Особа, яка займається або бере участь у спортивній та фітнес-діяльності для рекреаційних цілей, але яка не буде виступати на змаганнях чи спортивних заходах, організованих, визнаних або які приймаються Національною федерацією, або будь-якою пов'язаною чи не пов'язаною асоціацією, організацією, клубом, командою чи лігою і яка протягом п'яти (5) років до вчинення будь-якого порушення антидопінгового правила не була спортсменом міжнародного рівня (як визначено кожною Міжнародною федерацією, що відповідає Міжнародному стандарту з тестування і розслідування) або Спортсменом національного рівня (як визначено НАДЦ України чи іншою національною антидопінговою організацією, що відповідає Міжнародному стандарту з тестування і розслідування);

4. Всіх інших осіб, щодо яких Кодекс надає НАДЦ України повноваження, включаючи всіх спортсменів, які є громадянами чи резидентами України, та всіх спортсменів, які присутні в Україні з метою змагатись або тренуватись чи іншим чином.

Вважається, що для кожної з вищезазначених Осіб умовою його/її участі або залучення до спорту в Україні є згода і зобов'язання дотримуватися Антидопінгових правил, та визнання повноважень НАДЦ України для підсилення Антидопінгових правил, включаючи будь-які наслідки їх порушення, та юрисдикцію комісії слухань.

У межах загальної групи Спортсменів, зазначених вище, які зобов'язані виконувати ці Антидопінгові правила, наступні Спортсмени вважаються Спортсменами національного рівня для цілей цих Антидопінгових правил, отже, до таких Спортсменів застосовуються спеціальні положення цих Антидопінгових правил, що застосовуються до Спортсменів національного рівня (наприклад, тестування, терапевтичне використання заборонених речовин, інформація про місце знаходження та обробка результатів):

- Спортсмени, які є членами або власниками ліцензій будь-якої Національної федерації в Україні або будь-якої іншої організації, пов'язаної з Національною федерацією, включаючи асоціації, клуби, команди або ліги.

- Спортсмени, які беруть участь або змагаються на будь-якому змаганні, заході чи діяльності, які організовує, визнає або приймає Національна федерація, будь-яка пов'язана з нею асоціація, організація, клуб, команда чи ліга або уряд України.

- Будь-який інший Спортсмен, який внаслідок акредитації, ліцензії чи будь-якого іншого договору, підпадає під компетенцію Національної федерації в Україні або будь-якої пов'язаної асоціації, організації, клубу, команди чи ліги в Україні для цілей боротьби з допінгом в спорті в Україні.

- Спортсмени, які беруть участь у будь-яких заходах, організованих, визнаних або тих, що приймає організатор національного заходу або будь-яка інша національна ліга і яка іншим чином не пов'язана з національною федерацією.

Однак якщо будь-які такі Спортсмени класифікуються відповідними Міжнародними федераціями як Спортсмени міжнародного рівня, то вони вважаються Спортсменами міжнародного рівня (а не Спортсменами національного рівня) для цілей цих Антидопінгових правил.

Порушення антидопінгового правила означає одне або декілька таких порушень:

- наявність забороненої речовини або її метаболітів, або маркерів у пробі, взятій у спортсмена;

- використання або спроба використання спортсменом забороненої речовини або забороненого методу;

- ухилення, відмова або неявка для відбору проби спортсменом;

- порушення порядку надання інформації про місцезнаходження спортсменом;

- втручання або спроба втручання в будь-яку стадію допінг-контролю спортсменом або іншою особою;

- володіння забороненою речовиною або забороненим методом спортсменом чи допоміжним персоналом спортсмена;

- розповсюдження або спроба розповсюдження будь-якої забороненої речовини або забороненого методу спортсменом або іншою особою;

- призначення або спроба призначення спортсменом або іншою особою будь-якому спортсмену під час змагального періоду будь-якої забороненої речовини або забороненого методу, або призначення чи спроба призначення будь-якому спортсмену в позазмагальному періоді будь-якої забороненої речовини або забороненого методу, що заборонені у позазмагальний період;

- співучасть або спроба співучасті спортсменом або іншою особою;

- заборонена співпраця спортсмена або іншої особи;

- дії, що вчиняються спортсменом або іншою особою для перешкоджання, або подача зустрічного обвинувачення з метою відмовляння від повідомлення уповноваженим організаціям.

4. Напрями діяльності Наглядової ради НАДЦ України

Нагляд за діяльністю НАДЦ здійснює Наглядова рада, що є дорадчим органом та діє в межах повноважень, визначених цим Законом.

Наглядова рада:

- обирає із свого складу на три роки голову, заступника голови та секретаря Наглядової ради, приймає рішення про припинення їхніх повноважень;
- організовує проведення конкурсу на посаду директора НАДЦ;
- рекомендує центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, кандидатуру на посаду директора НАДЦ;
- затверджує щорічний звіт про діяльність НАДЦ, забезпечує його оприлюднення;
- затверджує склад Номінаційного комітету;
- подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, інших центральних органів виконавчої влади, організаціям та установам у сфері фізичної культури і спорту пропозиції щодо напрямів розвитку антидопінгової діяльності у спорті.

Організаційною формою діяльності Наглядової ради є засідання, яке вважається правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її членів. Рішення Наглядової ради ухвалюються більшістю голосів від її загального складу.

Склад Наглядової ради. Наглядова рада складається з дев'яти членів, які є громадянами України, та формується в такому складі:

- одна уповноважена посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту;
- одна уповноважена посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг;
- одна уповноважена посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- один народний депутат України, делегований комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання фізичної культури і спорту;

- одна особа – спортсмен, який припинив/зупинив спортивну діяльність, за поданням Комісії атлетів НОК України;
- одна особа, делегована Національною академією наук України;
- одна особа, делегована НОК України;
- одна особа, делегована Спортивним комітетом України;
- одна особа, делегована національними спортивними федераціями осіб з інвалідністю або їх спілками, що є членами Міжнародного паралімпійського комітету, Міжнародного спортивного комітету глухих.

Склад Наглядової ради та положення про Наглядову раду затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Строк повноважень члена Наглядової ради становить три роки. Одна і та сама особа може бути призначена членом Наглядової ради не більш як на три строки поспіль.

Члени Наглядової ради повинні бути неупередженими та незалежними у прийнятті рішень і запобігати виникненню конфлікту інтересів. Члени Наглядової ради зобов'язані повідомляти письмово голову Наглядової ради про наявність у них будь-якого конфлікту інтересів перед кожним засіданням. Члени Наглядової ради також повинні утримуватися від втручання в операційну діяльність НАДЦ.

5. Напрями діяльності національних спортивних федерацій щодо боротьби з допінгом у спорті

Напрями діяльності національних спортивних федерацій щодо боротьби з допінгом у спорті визначено Законом України «Про антидопінгову діяльність у спорті». У ньому зазначено наступне.

Спортивні федерації відповідно до положень Антидопінгової конвенції, Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті, антидопінгових правил та принципів Всесвітнього антидопінгового кодексу:

- визнають повноваження НАДЦ та виконують ухвалені ним рішення;
- дотримуються антидопінгових правил НАДЦ;
- виконують рішення Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії;
- вживають заходів щодо дотримання спортсменами і допоміжним персоналом спортсменів етичних цінностей у спорті, роз'яснення їхніх прав та обов'язків відповідно до Антидопінгової конвенції, Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті;
- співпрацюють із НАДЦ щодо тестування та обробки результатів тестувань спортсменів;
- сприяють антидопінговим організаціям у розслідуванні можливих порушень антидопінгових правил спортсменами, допоміжним персоналом спортсменів та посадовими особами;

- сприяють антидопінговим організаціям у здійсненні контролю за належним виконанням рішень щодо санкцій, які застосовуються за порушення антидопінгових правил;
- співпрацюють з НАДЦ у сфері реалізації освітніх програм;
- вживають заходів щодо створення умов для здійснення допінг-контролю під час організації змагань та навчально-тренувальних зборів відповідно до антидопінгових правил, Міжнародного стандарту з тестування та розслідувань і рекомендацій Всесвітнього антидопінгового агентства.

6. Напрями діяльності Комітету з терапевтичного використання НАДЦ України

Для розгляду питань, пов'язаних із терапевтичним використанням заборонених речовин та заборонених методів, опрацюванням запитів та наданням дозволів на терапевтичне використання, НАДЦ утворює Комітет з терапевтичного використання (далі – Комітет), до складу якого входять п'ять фахівців у галузі знань охорони здоров'я з досвідом діагностики та лікування спортсменів, а також мають глибокі знання в галузі клінічної, спортивної та практичної медицини, які є громадянами України.

У разі якщо розгляд поданого спортсменом запиту на отримання дозволу на терапевтичне використання вимагає спеціальних знань експерта у відповідній галузі або спеціальності через об'єктивний стан здоров'я спортсмена, Комітет може залучити до розгляду такого запиту відповідного фахівця.

Персональний склад Комітету затверджується НАДЦ. Членами Комітету можуть бути особи, які не мають реального або потенційного конфлікту інтересів.

Члени Комітету повинні не розголошувати інформацію, що стала їм відома у зв'язку з членством у Комітеті, не надавати її третім особам, використовувати таку інформацію виключно з метою виконання обов'язків та функцій відповідно до вимог цього Закону з дотриманням Закону України «Про захист персональних даних».

Організаційною формою діяльності Комітету є засідання, яке вважається правоможним, якщо на ньому присутні дві третини від його загального складу. Рішення Комітету ухвалюються більшістю голосів від його загального складу.

7. Повноваження Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії

Для призначення членів Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії утворюється Номінаційний комітет.

Завданням Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії є забезпечення права спортсмена або інших осіб, яких

підозрюють у вчиненні порушення антидопінгових правил, на неупереджене слухання.

Обидві комісії складаються із шести осіб кожна. Одна і та сама особа не може бути одночасно членом Дисциплінарної антидопінгової комісії та Апеляційної антидопінгової комісії.

Члени комісій мають бути громадянами України та відповідати таким критеріям:

- є фахівцем у сфері медицини або спорту, або біології, або хімії, або юриспруденції;
- бути здатним забезпечувати належне виконання завдань комісії;
- мати бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, що підтверджується рекомендаційними листами від суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, визначених розділом II Закону України «Про фізичну культуру і спорт».

Строк повноважень членів комісій становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Дисциплінарної антидопінгової комісії, членом Апеляційної антидопінгової комісії більше ніж два строки поспіль.

Організаційною формою діяльності комісій є засідання, яке вважається правоможним, якщо на ньому присутні більше половини членів відповідної комісії. Рішення ухвалюються більшістю голосів від загального складу відповідної комісії.

Члени комісій обирають із свого складу голову Дисциплінарної антидопінгової комісії та голову Апеляційної антидопінгової комісії відповідно.

Голова Дисциплінарної антидопінгової комісії, голова Апеляційної антидопінгової комісії призначає голову та двох членів до складу колегії з розгляду кожної окремої справи.

До складу колегії з розгляду справи повинна входити хоча б одна особа, яка має вищу освіту за спеціальностями «Правознавство», «Міжнародне право» та досвід роботи за спеціальністю не менше трьох років.

Після призначення до складу колегії з розгляду справи призначений член підписує декларацію про відсутність відомих йому фактів чи обставин, що можуть поставити під сумнів його неупередженість. У разі якщо такі факти або обставини виникають під час розгляду справи, відповідний член колегії негайно повідомляє про це голову Дисциплінарної антидопінгової комісії, голову Апеляційної антидопінгової комісії.

Слухання колегії з розгляду справи є публічним, якщо цього вимагає спортсмен або інша особа, а також якщо цього вимагає антидопінгова організація, а спортсмен або інша особа не заперечують проти публічного слухання. В інших випадках слухання колегії з розгляду справи є закритим.

Організаційною формою діяльності колегії є засідання, яке вважається правоможним, якщо на ньому присутні всі члени колегії. Рішення колегії ухвалюються більшістю голосів від її загального складу.

Колегія може прийняти рішення про оприлюднення своїх рішень, якщо вона вважає це за доцільне, з огляду на обставини справи. Оприлюднення рішень колегії має відповідати вимогам Всесвітнього антидопінгового кодексу та законодавства України у сфері захисту персональних даних.

У разі виникнення конфлікту інтересів або інших обставин, що викликають сумніви щодо неупередженості члена колегії під час розгляду конкретної справи, він зобов'язаний діяти відповідно до закону.

Колегія повинна приймати рішення відповідно до антидопінгових правил.

Лекцію підготовано з використанням матеріалів:

1. Антидопінгова конвенція: редакція від 12.09.2002, ратифіковано Законом № 2295-III (2295-14) від 15.03.2001 //База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_228?lang=uk
2. Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру. – Київ, 2021. – 86 с. Режим доступу: https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/2021_NADC-Ukraine-ADR_UA_2020-12-15_001.pdf
3. Всесвітнє антидопінгове агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wada-ama.org/>
4. Всесвітній антидопінговий кодекс. – Київ, 2021. – 168 с.
5. Додатковий протокол до антидопінгової конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nadc.org.ua/dokumenty/mizhnarodni-konventsiyi/antydopingova-konventsiya/dodatkovyj-protokol-do-antydopingov/>
6. Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» від 22.01.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/II04379G?an=33>
7. Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті: прийнята і проголошена Генеральною конференцією Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури на 33-й сесії 18.11.2005 р. Ратифікація Законом № 68-V (68-16) від 03.08.2006 // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_007.
8. Національний антидопінговий центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nadc.org.ua/>
9. Про антидопінговий контроль у спорті : Закон України за ред. від 04.11.2018 / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 11, ст. 102 / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-19>

Рекомендована література

з навчальної дисципліни «Антидопінговий контроль у спорті»

Основна:

1. Задорожна О. Р. Антидопінговий контроль у спорті : курс лекцій з навч. дисципліни підготовки магістрів галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / О. Р. Задорожна. – Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2024. – 158 с.

2. Акт про Антидопінгові права спортсменів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Akt-pro-Antydopingovi-prava-sportsmeniv.pdf>.
3. Антидопінгова конвенція: редакція від 12.09.2002, ратифіковано Законом N 2295-III (2295-14) від 15.03.2001 //База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_228?lang=uk
4. Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру. – Київ, 2021. – 86 с. Режим доступу: https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/2021_NADC-Ukraine-ADR-UA_2020-12-15_001.pdf
5. Башкін І. М. Характеристика субстанцій, що входять до міжнародного стандарту ВАДА «Заборонений список» / Башкін І. М., Корж В. П., Курліщук І. М. – Київ, 2008. – 187 с.
6. Всесвітній антидопінговий кодекс. – Київ, 2015. – 133 с.
7. Всесвітній антидопінговий кодекс. – Київ, 2021. – 168 с.
8. Додатковий протокол до антидопінгової конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nadc.org.ua/dokumenty/mizhnarodni-konventsii/antydopingova-konventsia/dodatkovyj-protokol-do-antydopingov/>
9. Заборонений список 2021. Міжнародний стандарт. Всесвітнє антидопінгове агентство. – Монреаль, 2021. – 27 с. <https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/PL-2021-UA.pdf>
10. Заборонений список 2022. Міжнародний стандарт. Всесвітнє антидопінгове агентство. – Монреаль, 2022. – 27 с. <https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Zaboronenyj-spysok-2022ukr.pdf>
11. Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» від 22.01.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/II04379G?an=33>
12. Измайлова О.В., Щербак Ю.Є. Допінг і боротьба з ним: Методичний посібник. – Полтава, 2005. – 72с.
13. Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті: прийнята і проголошена Генеральною конференцією Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури на 33-й сесії 18.11.2005 р. Ратифікація Законом № 68-V (68-16) від 03.08.2006 // База даних «Законодавство України». URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_007.
14. Про антидопінговий контроль у спорті : Закон України за ред. від 04.11.2018 / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 11, ст. 102 / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-19>
15. Руденко В.П. Основні сучасні проблеми допінгу у спорті // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 6 – С. 53-57. doi:10.6084/m9.figshare.1003976
16. Aguilar-Navarro, M., Muñoz-Guerra, J., del Mar Plara, M., & Del Coso, J. (2020). Analysis of doping control test results in individual and team sports from 2003 to 2015. *Journal of Sport and Health Science*, 9(2), 160-169.
17. Gatterer, K., Gumpenberger, M., Overbye, M., Streicher, B., Schobersberger, W., & Blank, C. (2020). An evaluation of prevention initiatives by

53 national anti-doping organizations: Achievements and limitations. *Journal of Sport and Health Science*, 9(3), 228-239.

18. Mahendru, D., Kumar, S., Prakash, A., & Medhi, B. (2019). Drugs in sport: The curse of doping and role of pharmacologist. *Indian Journal of Pharmacology*, 51(1), 1-3.

19. Thevis M, Kuuranne T, Geyer H. Annual banned-substance review: Analytical approaches in human sports drug testing. *Drug Test Anal* 2018;10(1):9-27. doi: 10.1002/dta.2336

20. Wajeeha, & Javed, A. (2020). doping knowledge, beliefs and practices among physiotherapists. *KUST Medical Journal*, 12(3), 234-7.

Допоміжна:

1. Бордюгова Н.В. Правопорушення в спорті: допінг, поняття і історія розповсюдження / Н.В. Бордюгова // *Часопис Київського університету права*. – 2010. – №1. – С. 291-295.

2. Задорожна О. Особливості використання засобів відновлення та стимулювання працездатності у фехтуванні / Задорожна О.Р., Хіменес Х. Р., Палатний А. Л. // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. – Київ, 2018. – № 2(96). – С. 35–39.

3. Maughan R.J., Burke L.M., Dvorak J. et al (total 25 authors). IOC consensus statement: dietary supplement and the high-performance athlete. *Br.J.Sport Med*. 2018; 52(7): 439-455. doi: 10.1136/bjsports-2018-099027.

4. Terry Engelberg, Stephen Moston & Cornelia Blank (2019) Coaches' awareness of doping practices and knowledge about anti-doping control systems in elite sport, *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 26:1, 97-103.

5. Anti-Doping Report 2020-2021 [Internet]. 2021 [cited 2022 Apr. 25]. Available from: <https://digitalhub.fifa.com/m/7ad5e7cef54f9000/original/FIFA-Anti-Doping-Report-2021-2022-ver2-indd.pdf>.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій, демонстрація відеороликів з Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор, документальних та навчальних фільмів, інтерв'ю спортсменів та представників антидопінгових організацій.

2. Всесвітнє антидопінгове агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wada-ama.org/>

3. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.olympic.org/>

4. Національний антидопінговий центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nadc.org.ua/>

5. Національний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org/>